

Interview

Guy Keutgen — “anticiperen !”

Onafhankelijkheid : meer dan ooit een absolute noodzaak

Guy Keutgen, bestuurder-secretaris-generaal van het VBO, lid van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en hoogleraar aan de Katholieke Universiteit van Leuven (KULeuven), is, in het kader van een ontmoeting met de leiding van het IAB, ingegaan op een aantal grote vragen betreffende de toekomst van ons beroep. Verschillende denkpistes werden uitgeprobeerd in dit debat dat in een amicale sfeer verliep.

IAB : Er is de laatste tijd heel wat te doen geweest rond het beroep, in het bijzonder in de Verenigde Staten naar aanleiding van het schandaal rond het Enron-faillissement. Wat zijn uw bedenkingen bij zulk nieuwsfeit?

Guy Keutgen : Er is daarover veel gezegd en geschreven. Wat mij betreft zou deze ongelukkige zaak de voorbode kunnen zijn van een stortvloed van processen of burgerlijke aansprakelijkheidsvorderingen zowat overal ter wereld. Dit specifieke geval brengt de aansprakelijkheid in het gedrang van de Amerikaanse externe auditors, - die wij in België bedrijfsrevisoren

noemen, - maar ik denk dat in de toekomst de burgerlijke aansprakelijkheidsvorderingen zich dreigen uit te breiden naar het accountancyberoep in zijn geheel. Het is een tendens die zich aftekent tegen de horizon. Gelukkig voor u geniet het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten een uitstekende reputatie en beschikt het over een kwaliteitslabel van hoog niveau waardoor het beroep in zijn geheel moet kunnen worden beschermd. Deze goede reputatie is het resultaat van een voortdurende opleidingsinspanning en, wat mij betreft, kan ik u alleen maar aanbevelen de kwaliteit van deze opleiding nog te verbeteren.

De tweede bedenking of “les” bij de Enron-affaire kan in één woord samengevat worden: onafhankelijkheid. Meer dan ooit zullen de accountant en de belastingconsulent blij moeten geven van onafhankelijkheid jegens hun cliënten. Ik zeg niet dat dit nu niet het geval is, maar ik denk dat deze ingesteldheid nog verstevigd moet worden. Opgelet: deze onafhankelijkheid moet niet alleen van juridische aard zijn, ze moet vooral en vóór alles een onafhankelijkheid zijn die toelaat een eigen oordeel te vormen. Ze moet ook op een meer structurele manier worden gegerandeerd: de controle op het beroep mag geen monopolie zijn van de leden alleen, - het verwijt van corporatisme is dan immers niet veraf. De gebruikers moeten evenzeer

worden betrokken bij de controle. Dat zou kunnen worden verwezenlijkt door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen hierin een grotere rol toe te bedelen. Dit alles is nodig om het vertrouwen te winnen van het publiek en meer in het bijzonder van de aandeelhouders.

IAB : Gedurende verscheidene jaren heeft het IAB geen inspanningen gespaard om de opleiding van zijn leden te verbeteren. De onafhankelijkheid staat bovendien centraal in de opleiding.

Guy Keutgen : Ik weet het en ik feliciteer de opeenvolgende bestuurders van het IAB daarvoor. In het bijzonder waardeer ik de enorme inspanningen ondernomen op gebied van opleiding sinds 1985, toen uw Instituut werd opgericht. Ik heb kunnen vaststellen dat in de loop der jaren deze opleiding steeds veeleisender is geworden en dat de kwaliteit ervan verbeterd is. Dat is een feit dat ik, als lid van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, enkel maar kan toejuichen. Maar zelfs dan vraag ik me af of men niet verder kan gaan door op een meer systematische manier opleidingssessies te organiseren en door de interactie te bevorderen. Ik weet wel dat interactie niet gemakkelijk te realiseren is in grote groepen van personen, maar het is een richting die het IAB zou kunnen uittesten. Overigens valt het me op dat, op gebied van de opleiding, het

Interview

IAB erin geslaagd is het kwaliteitsniveau van zijn leden aanzienlijk te verhogen terwijl de uitdaging er in het begin niet gemakkelijk uitzag, gezien vooral de heterogeniteit van de opleiding van de accountants.

IAB : Indien u een krachtige boodschap zou willen overbrengen aan onze leden, welke zou dat dan zijn ?

Guy Keutgen : Die boodschap zou kunnen worden gevat in één werkwoord: anticiperen. Onze maatschappij stelt meer eisen dan vroeger. Dat is een onvermijdelijke evolutie. In dat kader moeten de leden van het IAB zich inzetten om te anticiperen en om de fundamentele ontwikkelingen in de maatschappij te onderkennen. Ze

“Onze maatschappij stelt meer eisen dan vroeger. De leden van het IAB moeten anticiperen en fundamentele ontwikkelingen in de maatschappij onderkennen.”

moeten het zelf doen en niet wachten totdat de wetgever tussen-

komt in de vorm van wetteksten. Indien het beroep zelf voor de regulering zorgt zonder te wachten om het onder druk van buitenaf te doen, kan vermeden worden dat een keurslijf wordt opgelegd waarin vaak geen rekening wordt gehouden met de specificiteit van het beroep.

Het is dus beter te handelen alvorens gedwongen te worden te handelen. Daarbij blijft het woord vertrouwen nog steeds het sleutelwoord. Wanneer een beroep zich uit zichzelf aanpast aan de eisen van de moderne wereld, is het minder nodig dat de wetgever optreedt, want het vertrouwen is er.

IAB : Door de complexiteit van de moderne wereld wordt het steeds meer onontbeerlijk een beroep te doen op accountants en belastingconsulenten. Bent u het daarmee eens ?

Guy Keutgen : Zeer zeker. Het economisch leven wordt steeds complexer en het is meer dan ooit noodzakelijk een beroep te doen op specialisten om de verschillende reglementeringen te ontcijferen en te begrijpen.

Het is trouwens deze complexiteit die de ondernemingen ook aanzet om steeds meer een beroep te doen op de diensten van de sociale secretariaten.

Uiteindelijk heeft men, als de wetgeving voortdurend verandert, geen andere keuze dan een beroep te doen op specialisten. Ik denk dan ook dat er een belangrijke rol is weggelegd voor de accountants en de belastingconsulenten in onze maatschappij. Maar op één voorwaarde: de ondernemingen moeten er een toegevoegde waarde in vinden.

IAB : Denkt u dat, in het kader van bepaalde nieuwe opdrachten verbonden aan Corporate Governance, een lid van het IAB thuishoort in, bijvoorbeeld, een auditcomité ?

“Uiteindelijk heeft men, als de wetgeving voortdurend verandert, geen andere keuze dan een beroep te doen op specialisten.”

Johan De Leenheer, Guy Keutgen, Guy Stevens, Philip Van Eeckhout

Guy Keutgen : Ik zie geen enkel bezwaar. Een accountant kan een auditcomité heel goed informeren over de beslissingen die het moet nemen. Er zal gemakkelijker een beroep worden gedaan op een accountant als deze de reputatie geniet van onafhankelijk te kunnen oordelen. Maar ook hier denk ik niet dat het nodig is wetten of regels op te stellen. In de eerste plaats moeten de accountants zich doen gelden in de schoot van de auditcomités door hun competentie en het vertrouwen dat men hen schenkt.

IAB : En voor de functie van onafhankelijk bestuurder ?

Guy Keutgen : Voorzover er geen belangenconflict is, zie ik ook daar niet wat een lid van het IAB zou kunnen beletten onafhankelijk bestuurder te worden. En dat, natuurlijk, buiten uw eigen interne reglementering. Overigens definieert de wet op dit ogenblik niet wat een onafhankelijk bestuurder moet zijn. Ik voeg hieraan toe dat het in vele gevallen wenselijk is dat de Raad van Bestuur samengesteld is uit personen die over diverse com-

petenties beschikken. En de leden van het IAB zouden de functie volledig kunnen vervullen. Maar dan moeten ze eerst nog erkend worden voor dit soort functie en moet vermeden worden dat het publiek er een rollenvermenging in zou zien.

IAB : In navolging van het IAB heeft het VBO onlangs aanbevelingen gepubliceerd inzake Corporate Governance. Het is een goed initiatief dat echter ook dikwijls stuit op onbegrip van de KMO's die in Corporate Governance alleen een reeks regels zien die bestemd zijn voor de grote ondernemingen.

“Accountants en belastingconsulenten moeten meer dan ooit blijf geven van onafhankelijkheid jegens hun cliënten.”

Guy Keutgen : Dat is een vergissing. Corporate Governance heeft ook betrekking op de KMO's. Het IAB heeft daar trouwens een pedagogische en een opleidingsrol te spelen. U moet het belang van Corporate Governance in het beheer van een KMO uitleggen. Deze regels zijn allesbehalve abstract en kunnen gebruikt worden in tal van situaties. Via zijn leden moet het IAB in het bijzonder de personen die handelen via een onderneming eraan herinneren dat ze de vennootschapsgeest moeten respecteren, wat met name impliceert dat elk orgaan zijn rol op een correcte manier moet spelen. Zo moet onder meer de vergadering van alle vennoten minstens één keer per jaar plaats vinden. Niet om over koetjes en kalfjes te praten, maar om een echte discussie te houden over de strategie en de toekomst van de onderneming. Men kan het niet genoeg herhalen: men kan zich niet verenigen in een vennootschap en daarna de regels van toepassing op de vennootschappen niet respecteren. De rol van de accountant bestaat erin de bedrijfsleider aan te tonen dat deze regels zijn activiteit niet afremmen, maar integendeel,

Interview

dat het naleven van deze regels zich vertaalt in een beter beheer en dus in grotere winst.

IAB : De wet bepaalt dat voorzover er geen commissaris in de onderneming is aangesteld, de accountant een minderheidsaandeelhouder kan helpen in de uitoefening van zijn recht om de financiële rekeningen te controleren. Spijtig genoeg stopt deze hulp heel vaak aan de deur van de algemene vergadering omdat de andere aandeelhouders zich verzetten tegen de aanwezigheid van de accountant. Vindt u dat een normale situatie? Moet ze niet wettelijk worden verduidelijkt ?

Guy Keutgen : Het lijkt me normaal dat wanneer een accountant een

minderheidsaandeelhouder heeft bijgestaan om bijvoorbeeld de rekeningen van de onderneming toe te lichten, hij deze laatste ook mag vergezellen naar de algemene vergadering. Onder voorbehoud van een grondiger onderzoek, zie ik a priori niet wat de accountant zou kunnen verhinderen aan de zijde van zijn cliënt te staan, in het kader van zijn opdracht van bijstandsverlening.

IAB : Wat is uw mening omtrent de toenadering tussen de economische beroepen ?

Guy Keutgen : Ik denk dat uw beroep in heel wat opzichten sterk geëvolueerd is en uiteindelijk lijkt u me sterk in de buurt te komen

van de bedrijfsrevisoren. Maar ook al zal, op termijn, een groot "accountancy house" waarschijnlijk wenselijk worden, toch denk ik dat het noodzakelijk zal zijn dat de drie beroepen hun specifiek karakter bewaren en veilig stellen. Dit is een troef.

IAB : In die zin willen wij een eerste gemeenschappelijk stagejaar opzetten met kandidaat-accountants, kandidaat-belastingconsulenten en kandidaat-bedrijfsrevisoren. Wat denkt u daarvan ?

Guy Keutgen : Het is een zeer goed initiatief waarover ik me verheug. Het is vooral een goede zaak voor de jongeren want als men in het beroepsleven stapt, weet men niet altijd precies wat men wil doen. Het ontwikkelen van een gemeenschappelijk basisprogramma om de stagiairs daarna in staat te stellen hun definitieve keuze te maken is een uitstekend idee. Dat gaat in de goede richting.

IAB : De IAS-normen zijn voor heel binnenkort. Ziet u nieuwe ontwikkelingen sinds onze laatste gemeenschappelijke seminars ?

Guy Keutgen : We hebben binnen het VBO verder nagedacht en we zijn momenteel voorstander van de mogelijkheid tot uitbreiding van de IAS-normen naar de statutaire rekeningen. Maar zonder dat er sprake is van dwang. We zijn vóór het gebruik van de IAS maar enkel op vrije en vrijwillige basis. Sommige vennootschappen zijn trouwens bezig met een "proefproject" om de impact van de overgang naar de IAS-normen op hun resultatenrekeningen te evalueren. Want, en dit is een probleem, er is de keuze tussen het al of niet overschakelen op de IAS-normen voor de statutaire rekeningen, maar deze keuze heeft ook een fiscale impact. En wij hier in België weten dat die impact niet te verwaarlozen is. Maar afgezien van dat feit geloof ik sterk dat alle

"De goede reputatie van het IAB is het resultaat van een constante opleidingsinspanning."

“Men zou moeten overwegen om de leden van het IAB te betrekken bij de voorbereiding van de rulings.”

ondernemingen ooit de IAS-normen zullen invoeren. Of het nu voor 2007 of 2008 zal zijn, weet ik niet, maar de toekomst staat in de sterren geschreven. We moeten ons aansluiten bij deze logica en alvast anticiperen op deze verandering. Ook hier is het de taak van de accountant om de aandacht van de bedrijfsleider te vestigen op het belang van deze normen en op hun vermoedelijke komst binnen enkele jaren. Het is ook aan hem om de mogelijke fiscale gevolgen van deze ontwikkeling te preciseren. Ik pleit trouwens, via uw tijdschrift, voor het opzetten van een studie - eventueel in samenwerking met het IAB - die zou nagaan of het al dan niet opportuun is de statutaire rekeningen te doen samenvallen met de fiscale rekeningen.

IAB : De rullingstechniek staat in België niet goed aangeschreven. In het kader van de hervorming van de vennootschapsbelasting is de regering van plan om het huidige stelsel te wijzigen en te versoepelen. Denkt u niet dat de accountants en de belastingconsulenten

voorstander zouden moeten zijn van de nieuwe formule ?

Guy Keutgen : Uw vraag omvat verschillende aspecten die elk een verschillend antwoord vergen. In de eerste plaats ligt de reden waarom de rulling niet werkt in België, onder meer in het feit dat de ambtenaren belast met de toepassing ervan niet de indruk geven voldoende onafhankelijk te zijn ten opzichte van hun hiërarchische

“De accountant en de belastingconsulent moeten de bedrijfsleider aantonen dat de regels van het vennootschapsrecht zijn activiteit niet afremmen, wel integendeel.”

meerdere. Anderzijds nemen diezelfde ambtenaren te vaak een strict fiscaal standpunt in en vergeten ze enigszins de economische en financiële aspecten die verbonden zijn aan de verrichtingen die hen worden voorgelegd.

Van zodra men merkt dat deze ambtenaren moeilijk beslissingen kunnen nemen, begint de economische wereld de rulling te wantrouwen en zal ze er liever geen beroep op doen.

Dat is jammer want in Nederland werkt deze techniek goed en kent ze veel succes bij de bedrijfsleiders die de positie van de fiscus wensen te kennen alvorens een transactie te beginnen. Om op uw vraag te antwoorden, denk ik dat u gelijk hebt: men zou moeten overwegen om de leden van uw Instituut, volgens nog vast te leggen procedures, te betrekken bij de voorbereiding van de te nemen beslissing. Ik ben ervan overtuigd dat ze zouden bijdragen tot de performance van de rulling. Uw Instituut heeft daar zeker een rol in te spelen en ik kan het daarin alleen maar ondersteunen. ¶